

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 15.10.2009
COM(2009)538 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Προς την ενοποίηση της θαλάσσιας επιτήρησης:

Ένα κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ

{SEC(2009) 1341}

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΟΠΙΟΗΣΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ:
ΈΝΑ ΚΟΙΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ
ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΕ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην ανακοίνωσή της σχετικά με την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεσμεύθηκε «να λάβει μέτρα για την αύξηση της διαλειτουργικότητας του συστήματος επιτήρησης, για την προσέγγιση υφιστάμενων συστημάτων παρακολούθησης και ανίχνευσης τα οποία χρησιμοποιούνται για τη θαλάσσια ασφάλεια και προστασία, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τον έλεγχο της αλιείας, τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων και άλλες δραστηριότητες επιβολής του νόμου.»¹

Το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων της 8ης Δεκεμβρίου 2008 ενθάρρυνε την Επιτροπή να εργαστεί για τη διαλειτουργικότητα μεταξύ εθνικών και κοινοτικών συστημάτων, ώστε να αυξηθεί η οικονομική αποδοτικότητα των επιχειρήσεων θαλάσσιας επιτήρησης. Η προσέγγιση αυτή ως προς την περαιτέρω ενοποίηση της θαλάσσιας επιτήρησης επιβεβαιώθηκε στον χάρτη πορείας για την ανάπτυξη του Ευρωπαϊκού Συστήματος Επιτήρησης Συνόρων (EUROSUR), ο οποίος προβλέπει τη σταδιακή δημιουργία ενός κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ², καθώς και στην πρόσφατη επικαιροποίηση του κοινοτικού συστήματος παρακολούθησης της κυκλοφορίας των πλοίων και ενημέρωσης³.

Στόχος της ενοποιημένης θαλάσσιας επιτήρησης είναι να υπάρχει επίγνωση της κατάστασης όσον αφορά τις δραστηριότητες στη θάλασσα που έχουν επίπτωση στη θαλάσσια ασφάλεια και προστασία, στον συνοριακό έλεγχο, στο θαλάσσιο περιβάλλον, στον έλεγχο της αλιείας, στο εμπόριο και τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στις εν γένει δραστηριότητες επιβολής του νόμου και άμυνας, κατά τρόπο που να διευκολύνεται η λήψη ορθών αποφάσεων.

Επίγνωση της κατάστασης στη θάλασσα είναι η ουσιαστική κατανόηση της δραστηριότητας που συνδέεται με τον θαλάσσιο τομέα και θα μπορούσε να έχει επίπτωση στην προστασία, την ασφάλεια, την οικονομία ή το περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών αυτής. Με βάση σαφώς καθορισμένες ανάγκες και δικαιώματα των χρηστών, βοηθεί τις αρχές που είναι αρμόδιες για τις δραστηριότητες παρακολούθησης και επιτήρησης στην πρόληψη και διαχείριση με σφαιρικό τρόπο όλων των συναφών καταστάσεων, συμβάντων και ενεργειών που σχετίζονται με τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ.

Ο θαλάσσιος τομέας της ΕΕ περιλαμβάνει τα χωρικά ύδατα, τις Αποκλειστικές Οικονομικές Ζώνες και τις υφαλοκρηπίδες των κρατών μελών της ΕΕ, όπως ορίζονται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας του 1982, καθώς και όλες τις σχετικές με τη

¹ COM(2007) 575 τελικό της 10.10.2007.

² COM(2008) 68 τελικό της 13.2.2008.

³ Οδηγία 2009/17/ΕΚ για τροποποίηση της οδηγίας 2002/59/ΕΚ για τη δημιουργία κοινοτικού συστήματος παρακολούθησης της κυκλοφορίας των πλοίων και ενημέρωσης, ΕΕ L 131 της 28.5.2009, σ. 101. Εξίσου σημαντικός είναι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 725/2004, της 31ης Μαρτίου 2004, για τη βελτίωση της ασφάλειας στα πλοία και στις λιμενικές εγκαταστάσεις, ΕΕ L 129 της 29.4.2004, σ. 6.

θάλασσα δραστηριότητες που πραγματοποιούνται εντός αυτών, στον βυθό, κάτω από την επιφάνεια, στην επιφάνεια και υπεράνω της θάλασσας, καθώς και οι εγκαταστάσεις, τα φορτηγά πλοία, τα πλοίαρμα και σκάφη που φέρουν σημαία ΕΕ, ανήκουν στην ΕΕ ή τελούν υπό τη διαχείριση της ΕΕ ή με άλλο τρόπο συνδέονται με αυτή. Εκτός από τα ανωτέρω, περιλαμβάνει επίσης κάθε Περιοχή Έρευνας και Διάσωσης και κάθε περιοχή επιχειρήσεων που έχει καθοριστεί για ναυτική επιχείρηση της ΕΕ υπό πολιτική ή στρατιωτική διοίκηση⁴.

Υπάρχει σαφής ανάγκη ανταλλαγής πληροφοριών στον τομέα της θαλάσσιας επιτήρησης. Οι διαφορές κατά τομείς αρμόδιες αρχές που ασχολούνται με την παρακολούθηση και την επιτήρηση δραστηριοτήτων στη θάλασσα συγκεντρώνουν δεδομένα και επιχειρησιακές πληροφορίες, με βάση τις οποίες αποκτούν, για δική τους χρήση, την καλύτερη δυνατή εικόνα της κατάστασης στη θάλασσα. Για πολλές κοινότητες χρηστών, επί του παρόντος, η εικόνα αυτή δεν περιλαμβάνει συμπληρωματικές πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί από χρήστες άλλων τομέων λόγω της απουσίας ανταλλαγής πληροφοριών. Η ανάπτυξη των αναγκαίων μέσων που θα επιτρέψουν την ανταλλαγή των εν λόγω δεδομένων και πληροφοριών θα βελτιώσει την εικόνα που αποκτούν οι διάφοροι χρήστες. Η ακριβέστερη εικόνα θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα των αρχών των κρατών μελών και θα βελτιώσει την οικονομική αποδοτικότητα.

Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να καθορίσει τις κατευθυντήριες αρχές για την ανάπτυξη ενός κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ και να κινήσει τη διαδικασία δημιουργίας του. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πρέπει να καθιερωθεί αυξημένος συντονισμός και συνεκτικότητα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των κρατών μελών και των συνομιλητών που θα υποδείξει για το σκοπό αυτό ο ευρωπαϊκός τομέας άμυνας.

2. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Σήμερα αντιμετωπίζονται οι ακόλουθες προκλήσεις όσον αφορά την ανάπτυξη ενός κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ:

Διαφορετικές κοινότητες χρηστών και χειριστών: Τόσο σε εθνικό όσο και σε κοινοτικό επίπεδο, οι εθνικές αρχές που είναι αρμόδιες για την άμυνα, τον συνοριακό έλεγχο, τα τελωνεία, τη θαλάσσια ρύπανση, τον έλεγχο της αλιείας, τη θαλάσσια ασφάλεια και προστασία, τη διαχείριση της κυκλοφορίας των πλοίων, την επέμβαση σε περιπτώσεις ατυχημάτων και καταστροφών, την έρευνα και διάσωση, καθώς και την επιβολή του νόμου, συγκεντρώνουν πληροφορίες για τους δικούς τους σκοπούς.

Ενώ τα τεχνολογικά μέσα για την ωφέλιμη ανταλλαγή των πληροφοριών αυτών υπάρχουν, οι περισσότερες από τις πληροφορίες που χρειάζονται για τη διαμόρφωση της εν λόγω επίγνωσης της κατάστασης στη θάλασσα συγκεντρώνονται ακόμη από πολυάριθμα κατά τομείς συστήματα σε εθνικό, κοινοτικό και διεθνές επίπεδο.

Ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις οι εμπλεκόμενες αρχές αγνοούν ότι συγκεντρώνονται παρόμοιες πληροφορίες από άλλες αρχές και συστήματα, σε άλλες περιπτώσεις γνωρίζουν αλλά αδυνατούν να ανταλλάξουν τις πληροφορίες αυτές μεταξύ τους, διότι πρότυπα και

⁴ Ενώ όλες οι περιοχές που περιλαμβάνονται στον «θαλάσσιο τομέα της ΕΕ» έχουν άμεση ή έμμεση επίπτωση στην πολιτική και στα συμφέροντα της ΕΕ, δεν υπάγονται όλες στην αρμοδιότητα της ΕΕ.

συμφωνίες ανταλλαγής πληροφοριών, καθώς και πολιτικές σχετικά με τις διαδικασίες ανταλλαγής πληροφοριών, επί του παρόντος υφίστανται μόνο σε ορισμένες κοινότητες χρηστών.

Διαφορετικά νομικά πλαίσια: Οι διάφορες δραστηριότητες στον τομέα της θαλάσσιας επιτήρησης υπάγονται σε κάθε ένα από τους τρεις πυλώνες της ΕΕ. Τα συστήματα επιτήρησης έχουν αναπτυχθεί βάσει τομεακής, διεθνούς και κοινοτικής νομοθεσίας. Ανεξάρτητα από το συγκεκριμένο κοινοτικό πλαίσιο, τίποτα δεν θα έπρεπε να εμποδίζει τα κράτη μέλη από το να ενοποιήσουν τις δραστηριότητες θαλάσσιας επιτήρησης.

Διασυνοριακές απειλές: Οι απειλές που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη στον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ συχνά απαιτούν βελτιωμένη υπερεθνική ή και ενίοτε διατομεακή προσέγγιση, ιδίως σε ό,τι αφορά την ανοιχτή θάλασσα.

Ειδικές νομικές διατάξεις: Η διεθνής και κοινοτική νομοθεσία θέτουν το πλαίσιο για τις δραστηριότητες θαλάσσιας επιτήρησης στην ανοιχτή θάλασσα και για την επεξεργασία προσωπικών, εμπιστευτικών ή διαβαθμισμένων δεδομένων.

3. ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Με δεδομένες τις προκλήσεις που προσδιορίστηκαν παραπάνω, η διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης όσον αφορά τη δημιουργία του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών θα είναι επιτυχής μόνον εάν υπάρξει πλήρης διαβούλευση και συντονισμός με όλες τις σχετικές κοινότητες χρηστών και χειριστών και με πλήρη σεβασμό στην αρχή της επικουρικότητας. Οι γειτονικές τρίτες χώρες θα πρέπει να συμμετέχουν, όποτε αυτό κρίνεται πρόσφορο.

Οι διάφορες συνιστώσες του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών έχουν την ακόλουθη έννοια:

- **«Κοινό»:** Εφόσον οι πληροφορίες πρόκειται να ανταλλάσσονται μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων χρηστών, τα δεδομένα που χρησιμοποιούνται για τις πληροφορίες αυτές πρέπει να συγκεντρώνονται μόνο μία φορά.
- Οι **«πληροφορίες»** πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα για επίγνωση της κατάστασης όπως την ορίζει ο χρήστης. Οι πληροφορίες προέρχονται από ανομοιογενείς κοινότητες χρηστών, αλλά πρέπει να είναι αναγνωρίσιμες, προσιτές, κατανοητές και εύχρηστες. Πρέπει να εξασφαλιστεί η επεξεργασία των εν λόγω πληροφοριών με τις κατάλληλες δικλείδες ασφαλείας.
- **«Ανταλλαγή»** σημαίνει ότι κάθε κοινότητα λαμβάνει αλλά και παρέχει πληροφορίες με βάση πρότυπα και διαδικασίες που έχουν συμφωνηθεί προηγουμένως.
- Το **«περιβάλλον»** αναφέρεται σε διασυνδεδεμένα τομεακά συστήματα πληροφοριών, τα οποία δίνουν τη δυνατότητα στους χρήστες να διαμορφώσουν τη δική τους ιδιαίτερη εικόνα της κατάστασης, και χάρη σε αυτή να προσδιορίσουν τάσεις και να εντοπίσουν ανωμαλίες και απειλές.

Η δημιουργία του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να εξασφαλίζει:

Διαλειτουργικότητα: Πρέπει να βρεθούν τρόποι και μέσα που θα καταστήσουν δυνατή την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τομεακών συστημάτων, τόσο αυτών που είναι ήδη σε λειτουργία⁵ όσο και εκείνων που σήμερα αναπτύσσονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη αυτής με την υποστήριξη κοινοτικών οργανισμών όπως ΕΟΑΘ, ΚΥΕΑ, FRONTEX και ΕΟΑ⁶. Αυτό απαιτεί να αναπτυχθούν και να εφαρμοστούν τα υφιστάμενα και μελλοντικά πρότυπα, διασυνδέσεις, μη τεχνικές διεργασίες και διαδικασίες, με τρόπο που να επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών και την προστασία των ανταλλασσόμενων πληροφοριών βάσει συμφωνημένων δικαιωμάτων πρόσβασης. Αυτό θα οδηγήσει επίσης σε βελτιωμένη διαλειτουργικότητα μεταξύ τομεακών συστημάτων στο εσωτερικό των κρατών μελών.

Βελτίωση της ικανότητας επίγνωσης των καταστάσεων: Οι πληροφορίες που αποκτώνται στο περιβάλλον αυτό θα βελτιώσουν σημαντικά την επίγνωση της κατάστασης στο εσωτερικό της ΕΕ και των κρατών μελών.

Αποδοτικότητα: Επιπλέον, το περιβάλλον αυτό θα συμβάλει επίσης στη συνένωση των προσπαθειών των διαφόρων φορέων με ενδιαφέροντα στο χώρο της θάλασσας, αποφεύγοντας τις επικαλύψεις στη συγκέντρωση των πληροφοριών και, ως εκ τούτου, μειώνοντας σημαντικά το δημοσιονομικό κόστος για όλους τους εμπλεκόμενους παράγοντες. Αργότερα, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο να εφαρμοστεί μια προσέγγιση χρήσης για πολλαπλούς σκοπούς των εργαλείων και πόρων διαφόρων κοινοτήτων χρηστών στον τομέα της επιτήρησης.

Επικουρικότητα: Η μεγάλη πλειονότητα των δραστηριοτήτων παρακολούθησης και επιτήρησης στη θάλασσα πραγματοποιείται υπό την ευθύνη των κρατών μελών. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για τον συντονισμό της συγκέντρωσης και επαλήθευσης των πληροφοριών από όλους τους οργανισμούς, τις υπηρεσίες και τους εθνικούς χειριστές τους, κατά προτίμηση μέσω ενιαίου εθνικού συντονιστικού μηχανισμού. Τα κράτη μέλη, επίσης, ανάλογα με την περίπτωση, θα διαχειρίζονται τα δικαιώματα πρόσβασης τρίτων, θα διαβαθμίζουν τις πληροφορίες και θα καθορίζουν τα επίπεδα ασφάλειας των δεδομένων, αλλά και θα εγκρίνουν και θα ελέγχουν την επιλεκτική διάδοση των πληροφοριών και τους μηχανισμούς ασφαλείας των δεδομένων.

4. ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΚΟΙΝΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΕ

4.1. Αρχή 1: Μια προσέγγιση διασύνδεσης όλων των κοινοτήτων χρηστών

Το κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών θα επιτρέψει στις αρχές των κρατών μελών να χρησιμοποιούν αποδοτικότερα τις πληροφορίες της θαλάσσιας επιτήρησης. Πρέπει να

⁵ Π.χ. SafeSeaNet, CleanseaNet, Κοινοτικό Κέντρο Δεδομένων LRIT που λειτουργεί στο πλαίσιο του ΕΟΑΘ.

⁶ Γλωσσάριο όρων και ακρωνυμίων περιλαμβάνεται σε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.

αναπτυχθούν κοινοί κανόνες και πρότυπα σε κοινοτικό επίπεδο, για να βελτιστοποιηθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων κοινοτήτων χρηστών. Σε κάθε μία από τις κοινότητες αυτές πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να παρέχουν ή/και να λαμβάνουν πληροφορίες σε εθνικό επίπεδο από διεθνή⁷, περιφερειακά⁸, κοινοτικά⁹, στρατιωτικά¹⁰ και εσωτερικά συστήματα και μηχανισμούς ασφαλείας¹¹, με βάση την «ανάγκη γνώσης», σύμφωνα με όρους χρήσης και καθορισμένα δικαιώματα πρόσβασης των χρηστών, ώστε να διαμορφώνουν τη δική τους, καθορισμένη από τους χρήστες, ιδιαίτερη εικόνα της κατάστασης.

4.1.1. Ζητήματα προς εξέταση

- (1) Ένα ευέλικτο περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών: Ενώ το κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών πρέπει να είναι αρκούντως ασφαλές, πρέπει επίσης να είναι αρκετά ευέλικτο για να προσαρμόζεται στις ανάγκες και τις καταστάσεις νέων χρηστών. Η κατάσταση αυτή υπογραμμίζει την ανάγκη να δοθεί η δυνατότητα σε κάθε κοινότητα χρηστών που συμμετέχει στο κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών να έχει πρόσβαση σε όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες, ώστε να διαμορφώνει ιδιαίτερη εικόνα της κατάστασης που να ανταποκρίνεται στις επιχειρησιακές απαιτήσεις της. Η ανάγκη αυτή έχει εντοπιστεί, για παράδειγμα, στις κοινές επιχειρήσεις του Frontex για την πρόληψη παράνομων δραστηριοτήτων στα νότια εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.
- (2) Παροχή πλήρους πληροφόρησης για τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων: Η βελτίωση των ικανοτήτων λήψης αποφάσεων μπορεί να επιτευχθεί μόνο εάν συμβάλλουν όλες οι κοινότητες. Για παράδειγμα, η ανταλλαγή πληροφοριών πρέπει να γίνεται προς δύο κατευθύνσεις μεταξύ πολιτικών αρχών και αμυντικών δυνάμεων, χωρίς να παραβιάζονται οι κανόνες που αφορούν την ασφάλεια των πληροφοριών.

4.1.2. Συστάσεις

- (1) Αποφυγή διπλών δεδομένων: Τα δεδομένα παρακολούθησης της κυκλοφορίας πρέπει να κοινοποιούνται εφάπαξ μόνο μέσω του συστήματος Safe-Sea-Net¹². Τα ίδια δεδομένα θα μπορούσαν στη συνέχεια να διατίθενται σε όλους τους αναγνωρισμένους χρήστες, συμπεριλαμβανομένης της αμυντικής κοινότητας, σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο σε κοινοτικό επίπεδο ή με τροποποίησή του εάν χρειάζεται.
- (2) Διαλειτουργικότητα μεταξύ κοινοτήτων χρηστών της ΕΕ: Η υποστήριξη από τις στρατιωτικές δυνάμεις της ΕΕ της θαλάσσιας ασφάλειας και προστασίας που υπάγεται στην πολιτική διοίκηση, συμπεριλαμβανομένων των αποστολών επέμβασης σε περιπτώσεις καταστροφών, απαιτεί βελτίωση της διαλειτουργικότητας και της δυνατότητας σύνδεσης όλων των σχετικών φορέων σε εθνικό επίπεδο.

⁷ Π.χ. AIS, LRIT.

⁸ Π.χ. BSRBCC, BSBC.

⁹ Π.χ. SafeSeaNet, Κοινοτικό Κέντρο Δεδομένων LRIT, CleanseaNet, VMS, EUROSUR.

¹⁰ Π.χ. MSSIS, VR-MTC, SUCBAS.

¹¹ Π.χ. MAOC-N, CeCLAD, Σύστημα Πληροφοριών FRONTEX.

¹² Οδηγία 2002/59 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε από την 2009/17, άρθρο 22 στοιχείο α)

- (3) Εθνικός συντονισμός: Η βελτιωμένη διακυβέρνηση του τομέα της θαλάσσιας επιτήρησης πρέπει να επιτευχθεί πρώτα από όλα σε εθνικό επίπεδο. Προς τούτο, συνιστάται οι αρχές που έχουν ήδη χαρακτηριστεί κόμβοι τομεακών πληροφοριών να λειτουργήσουν ως σημεία διεπαφής στο κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών.
- (4) Διεθνής και περιφερειακή συνεργασία: Παράλληλα με την εγκατάσταση σημείων διεπαφής μεταξύ των διαφόρων συστημάτων θαλάσσιας επιτήρησης στο εσωτερικό της ΕΕ, πρέπει να δοθεί η δέουσα προσοχή στις δυνατότητες ανταλλαγής επιλεγμένων πληροφοριών με τρίτες χώρες. Πρέπει επίσης να εξεταστούν τα ζητήματα της ασφάλειας και της αμοιβαιότητας των πληροφοριών αυτών. Οι πέντε περιφερειακές θαλάσσιες λεκάνες (Βαλτική, Βόρεια Θάλασσα, Ατλαντικός, Μεσόγειος και Εύξεινος Πόντος) καθώς και οι άκρως απομακρυσμένες περιφέρειες αντιπροσωπεύουν όλες μια ευρεία περιοχή με συγκεκριμένες απειλές. Χρειάζεται να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες για την κατάλληλη αντιμετώπιση αυτών των απειλών.

4.2. Αρχή 2: Οικοδόμηση ενός τεχνικού πλαισίου για τη διαλειτουργικότητα και τη μελλοντική ενοποίηση

Η οικοδόμηση ενός «κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών» για τον «θαλάσσιο τομέα» της ΕΕ μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα μέσω ενός μη ιεραρχικού τεχνικού πλαισίου συστημάτων θαλάσσιας παρακολούθησης και επιτήρησης. Η αρχιτεκτονική αυτή πρέπει να σχεδιαστεί ως μια οικονομικά αποδοτική αλληλεπίδραση διαφόρων στιβάδων πληροφοριών που θα καταστήσει δυνατή τη βελτίωση της εικόνας που επιθυμούν να έχουν οι χρήστες. Η αρχιτεκτονική του συστήματος πρέπει να επιτρέπει τα δεδομένα, μεταξύ άλλων, να συγκεντρώνονται, να ομαδοποιούνται, να αναλύονται, να διαδίδονται και να υπόκεινται σε διαχείριση στο κατάλληλο επίπεδο αποκέντρωσης, ανάλογα με τα ζητήματα ασφαλείας (π.χ. πληροφορίες ασφαλείας) και σύμφωνα με τους κανονισμούς προστασίας δεδομένων, τους διεθνείς κανόνες και τις λειτουργικές απαιτήσεις. Πρέπει να γίνεται η βέλτιστη χρήση των υφιστάμενων συστημάτων.

4.2.1. Ζητήματα προς εξέταση

- (1) Διαλειτουργικότητα και διασύνδεση των συστημάτων: Αντί να εισάγονται όλες οι πληροφορίες σε μία και μόνη βάση δεδομένων, κάθε κοινότητα χρηστών πρέπει να καθιστά τα δεδομένα της προσιτά σε άλλες κοινότητες χρηστών, οι οποίες τα χρειάζονται και είναι εξουσιοδοτημένες να τα λαμβάνουν. Με τον τρόπο αυτό, κάθε κοινότητα χρηστών πρέπει να καταστεί εκδότης των δικών της πληροφοριών, καθώς και συνδρομητής στις πληροφορίες που δημοσιεύονται από τις άλλες κοινότητες χρηστών, με βάση την «ανάγκη γνώσης». Η αρχιτεκτονική πρέπει να καθιστά τις πληροφορίες αξιοποιήσιμες μέσω κοινών προτύπων, να δίνει τη δυνατότητα σε όλους τους χρήστες να εμπιστεύονται τις πληροφορίες που λαμβάνουν, ενώ θα επιτρέπει την πρόσβαση μόνο στους εξουσιοδοτημένους χρήστες.
- (2) Χρήση κοινοτικού συστήματος: Για ορισμένες κατηγορίες πληροφοριών, είναι ευκολότερο και πιο αποδοτικό οικονομικά να συγκεντρώνονται και να διαδίδονται τα δεδομένα σε κεντρικό επίπεδο. Το κοινοτικό σύστημα SafeSeaNet πρέπει να χρησιμοποιηθεί από όλες τις σχετικές κοινότητες χρηστών και να αναπτυχθεί περαιτέρω, ώστε να λειτουργεί ως το κύριο υπόβαθρο ανταλλαγής πληροφοριών στον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ σε ό,τι αφορά τις κοινοποιήσεις κατάπλου και απόπλου, τις

κοινοποιήσεις για επικίνδυνα εμπορεύματα, τις κοινοποιήσεις που αφορούν την προστασία της ναυσιπλοΐας, τις πληροφορίες για συμβάντα και ατυχήματα, το AIS, το LRIT και την παρακολούθηση της ρύπανσης. Η διαχείριση και μελλοντική εξέλιξη του συστήματος αυτού γίνεται από την Επιτροπή, η οποία επικουρείται από την διευθύνουσα ομάδα υψηλού επιπέδου για το SafeSeaNet, όπως ορίζεται από την οδηγία 2002/59/EK.

- (3) Χρήση τομεακών συστημάτων για την ανταλλαγή διαβαθμισμένων πληροφοριών: Ωστόσο, για ορισμένες κατηγορίες πληροφοριών, όπως είναι τα διαβαθμισμένα, ευαίσθητα από άποψη ασφάλειας δεδομένα (π.χ. πληροφορίες σχετικές με την εσωτερική ασφάλεια και την άμυνα), χρειάζεται να συνεχιστεί μια τομεακή προσέγγιση που θα διασφαλίζει τα συμφέροντα ασφαλείας των ενδιαφερομένων κοινοτήτων χρηστών ή αποδεκτών. Κατ' αρχήν, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να ανταλλάσσονται, με βάση την «ανάγκη γνώσης», μόνο στο εσωτερικό της σχετικής κοινότητας χρηστών. Εάν χρειάζεται και ανάλογα με την περίπτωση, οι πληροφορίες αυτές μπορούν να ανταλλάσσονται με άλλες κοινότητες χρηστών ή άλλους αποδέκτες σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με τη νομοθεσία, καθώς και με άλλα κράτη μέλη χρησιμοποιώντας κοινοτικά συστήματα.
- (4) Περιφερειακές προσεγγίσεις: Τα κράτη μέλη πρέπει να εξετάσουν κατά πόσο η ανάπτυξη της ικανότητας διαμόρφωσης κοινής επίγνωσης της κατάστασης για νόμιμες και παράνομες δραστηριότητες στη θάλασσα, θα συνέβαλε στη βελτίωση της ικανότητας περιφερειακής αντίδρασης.

4.2.2. Συστάσεις

- (1) Τεχνικό πλαίσιο: Ενώ θα λαμβάνει πλήρως υπόψη τις αρμοδιότητες των εθνικών αρχών, όπως καθορίζονται από την εθνική και την κοινοτική νομοθεσία, η λόγω αρχιτεκτονική πρέπει να σχεδιαστεί ως αποδοτική οικονομικά διασύνδεση διαφόρων στιβάδων πληροφοριών με βάση τη διαλειτουργικότητα και τα κοινά πρότυπα. Οι στιβάδες αυτές πρέπει να παρέχουν στον χρήστη τη βέλτιστη τεχνική λύση για πρόσβαση στις πληροφορίες, ισχυρά εργαλεία άντλησης δεδομένων, διεργασίες συσχέτισης και εναρμονισμένα κριτήρια για την ανίχνευση φυσιολογικών και μη φυσιολογικών σχημάτων. Προς τούτο, πρέπει να συμφωνηθούν διαλειτουργικά μοντέλα δεδομένων και πρότυπα για τον χειρισμό των δεδομένων και πρέπει να εγκατασταθούν ασφαλείς γραμμές επικοινωνίας μεταξύ σχετικών χρηστών δεδομένων με βάση προκαθορισμένα δικαιώματα πρόσβασης.

Παράδειγμα στιβάδων πληροφοριών (μη ιεραρχικών):

Η συλλογή, συγχώνευση, ανάλυση και διάδοση των πληροφοριών πρέπει να γίνεται ως εξής:

- **Συλλογή:** Η πολλαπλή συλλογή πληροφοριών προς διάδοση, π.χ. από στρατιωτικές και πολιτικές αρχές, μπορεί να αποφευχθεί με τη χρήση των ίδιων εργαλείων (επίγειων, δορυφορικών, αισθητήρων).
- **Συγχώνευση:** Η συγχώνευση δεδομένων μπορεί να κλείσει κενά πληροφόρησης και να μειώσει την αβεβαιότητα όσον αφορά πληροφορίες που λαμβάνονται από διάφορες πηγές.
- **Ανάλυση:** Η ευαίσθητη από άποψη ασφάλειας ανάλυση πρέπει να διενεργείται χωριστά.
- **Διάδοση:** Οι κατάλληλες πληροφορίες πρέπει να διαβιβάζονται στο κατάλληλο πρόσωπο για λήψη αποφάσεων την κατάλληλη στιγμή. Η πρόσβαση στις πληροφορίες απαιτεί τις κατάλληλες άδειες.

(2) Διαλειτουργικότητα και κοινά πρότυπα: Η αρχιτεκτονική απαιτεί επίσης τη βέλτιστη τεχνική λύση για συγχρονισμό των υπηρεσιών, ποιότητα των δεδομένων και κοινές μεθόδους για την ανταλλαγή ορολογίας και δεδομένων που θα στηρίζονται στις βέλτιστες πρακτικές. Αυτό είναι θεμελιώδους σημασίας για να εξασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των ενεργειών της ΕΕ και εκείνων που αναλαμβάνονται από τους γείτονές μας, ιδίως σε κοινές περιφερειακές θάλασσες.

(3) Οργανισμοί της ΕΕ: Οι σχετικοί οργανισμοί της ΕΕ διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο υποστήριξης και συντονισμού στο πλαίσιο της οικείας κοινότητας χρηστών. Θα

μπορούσαν επίσης να χρησιμεύσουν ως κόμβοι ανταλλαγής πληροφοριών, ανάλογα με την περίπτωση.

4.3. Αρχή 3: Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών αρχών

Οι πληροφορίες για θέματα επιτήρησης πρέπει να ανταλλάσσονται μεταξύ πολιτικών και στρατιωτικών αρχών, ώστε να αποφεύγονται οι διπλές ενέργειες και να υπάρχει οικονομική αποδοτικότητα. Ενώ δεν πρέπει να λησμονείται ότι οι αρχές αυτές έχουν διαφορετικούς σκοπούς και αποστολές, πρέπει να καθοριστούν κοινά πρότυπα και διαδικασίες πρόσβασης και χρήσης των σχετικών πληροφοριών, ώστε να καταστεί δυνατή η αμφίδρομη ανταλλαγή πληροφοριών.

4.3.1. Ζητήματα προς εξέταση

- (1) Στο πλαίσιο της αποστολής και των αρμοδιοτήτων των εθνικών, περιφερειακών ή διεθνών αρχών, όπως ορίζονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, η υποστήριξη των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών στις υπό πολιτική διοίκηση αποστολές θαλάσσιας και εσωτερικής ασφάλειας είναι σημαντική και απαιτεί βελτιωμένη διαλειτουργικότητα και δυνατότητα σύνδεσης μεταξύ όλων των σχετικών φορέων. Ομοίως, τα δεδομένα που προέρχονται από πολιτικές αρχές μπορούν να είναι χρήσιμα για στρατιωτικές επιχειρήσεις.
- (2) Η επιβολή της τήρησης της εθνικής και της κοινοτικής νομοθεσίας απαιτεί κανόνες και ικανότητες επιχειρήσεων στην ανοιχτή θάλασσα. Τεχνολογίες, όπως η συγκέντρωση και ανάλυση δορυφορικών εικόνων υψηλής ανάλυσης, οι εναέριες περιπολίες, η λειτουργία μη επανδρωμένων εξεδρών, ο εντοπισμός και η ανάλυση υποβρύχιων ήχων, οι οποίες μέχρι τώρα αποτελούν τυπικές αμυντικές ικανότητες, θεωρούνται σε αυξανόμενο βαθμό πολύτιμες για πολιτική χρήση. Αντίστροφα, κοινότητες χρηστών του πολιτικού τομέα μπορούν να έχουν ευρεία συμβολή στην παροχή προς την αμυντική κοινότητα σημαντικών πληροφοριών για τη διαμόρφωση της Αναγνωρισμένης Θαλάσσιας Εικόνας, βάσει του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών.

4.3.2. Συστάσεις

- (1) Ενισχυμένος συντονισμός: Για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων όσον αφορά τη δημιουργία του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών, πρέπει να καθιερωθεί στενός συντονισμός μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των κρατών μελών και των συνομιλητών που θα υποδείξει για το σκοπό αυτό ο ευρωπαϊκός τομέας άμυνας. Η μετατροπή του εν λόγω ενισχυμένου συντονισμού σε πολιτικές κατευθύνσεις θα γίνει με πλήρη σεβασμό του νομικού πλαισίου κάθε κοινότητας χρηστών.
- (2) Καλύτερη χρησιμοποίηση των εργαλείων επιτήρησης από όλες τις κοινότητες: Οι εξουσιοδοτημένοι πολιτικοί και στρατιωτικοί χρήστες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν και να λαμβάνουν δεδομένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία επιτήρησης για σκοπούς θαλάσσιας επιτήρησης. Σε τεχνικό επίπεδο, αυτό απαιτεί κοινούς κανόνες

ανταλλαγής, συνδυασμού και παρουσίασης των πληροφοριών αυτών σε μεμονωμένους χρήστες, ανάλογα με την περίπτωση.

- (3) Διαστημικά δεδομένα: Η Ευρώπη έχει δεσμευθεί να αναπτύξει τη δική της επιχειρησιακή ικανότητα παρατήρησης της Γης μέσω του προγράμματος GMES (Παγκόσμια Παρακολούθηση για το Περιβάλλον και την Ασφάλεια). Η βελτίωση της επίγνωσης της κατάστασης στη θάλασσα με τη χρήση διαστημικών πόρων μπορεί να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις που διεξάγονται από πολιτικές και στρατιωτικές αρχές, όπως η παρακολούθηση της θαλάσσιας κυκλοφορίας, η ρύπανση των θαλασσών και η καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων στη θάλασσα. Ήδη σήμερα, η χρήση της διαστημικής παρατήρησης για την παρακολούθηση της θαλάσσιας ρύπανσης έχει ενταχθεί στο σύστημα CleanSeaNet που λειτουργεί στο πλαίσιο του ΕΟΑΘ. Τα ζητήματα αυτά αντιμετωπίζονται επίσης από το GMES, το οποίο συμβάλλει σε εφαρμογές ασφαλείας στους τομείς της επιτήρησης των θαλάσσιων εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και της υποστήριξης της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.

4.4. Αρχή 4: Ειδικές νομικές διατάξεις

Πρέπει να εντοπισθούν τα εμπόδια που υπάρχουν στην κοινοτική και την εθνική νομοθεσία για την ανταλλαγή δεδομένων παρακολούθησης και επιτήρησης με σκοπό τη δημιουργία του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών. Για την άρση των εμποδίων αυτών, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, μεταξύ άλλων, στην τήρηση της εμπιστευτικότητας των δεδομένων, σε ζητήματα σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς και στην κυριότητα επί των δεδομένων σύμφωνα με το εθνικό και το διεθνές δίκαιο.

4.4.1. Ζητήματα προς εξέταση

- (1) Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων: Οι διάφορες δραστηριότητες που αναφέρονται στα προηγούμενα τμήματα μπορούν να απαιτήσουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι αρχές του δικαίου προστασίας των προσωπικών δεδομένων που ισχύει στην Ευρωπαϊκή Ένωση πρέπει να τηρούνται στο πλαίσιο του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών¹³. Τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να συγκεντρώνονται για νόμιμο σκοπό, να χρησιμοποιούνται δε και να μεταφέρονται για σκοπό συμβατό με τον αρχικό σκοπό της συλλογής τους.

¹³ Οδηγία 95/46/ΕΚ για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31) και εθνικές διατάξεις εφαρμογής της: Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1). Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των φυσικών προσώπων όσον αφορά την αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της 28ης Ιανουαρίου 1981 (ETS 108). Η σύμβαση αυτή συμπληρώνεται από το συμπληρωματικό πρωτόκολλο της Σύμβασης για την προστασία των φυσικών προσώπων όσον αφορά την αυτόματη επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων έναντι των εποπτικών αρχών και των διασυννοριακών ροών προσωπικών δεδομένων της 8ης Νοεμβρίου 2001 (ETS 181) και από τη σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης αριθ. R(87) 15 της 17ης Σεπτεμβρίου 1987 για τη ρύθμιση της χρήσεως των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον αστυνομικό τομέα.

- (2) Απαιτήσεις εμπιστευτικότητας: Φαίνεται ότι σημαντικός όγκος δεδομένων θαλάσσιων αναφορών και επιτήρησης χαρακτηρίζεται ή πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εμπιστευτικός (από εμπορική άποψη). Όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, το βασικό εμπόδιο είναι οι ρητές διατάξεις περί εμπιστευτικότητας σε ορισμένα από τα κύρια νομοθετικά κείμενα που αφορούν την παρακολούθηση και την επιτήρηση. Ως επακόλουθο, για την επεξεργασία και περαιτέρω διαβίβαση αυτού του είδους δεδομένων πρέπει να εξασφαλίζεται ότι οι αποδέκτες των δεδομένων δεσμεύονται εξίσου από υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας και επαγγελματικού απορρήτου, όπως συμβαίνει με τις ισχύουσες διατάξεις για το LRIT.
- (3) Ανταλλαγή πολιτικών/στρατιωτικών δεδομένων: Όσον αφορά την πιθανή ανταλλαγή πληροφοριών και δεδομένων μεταξύ διαφόρων αρχών (συμπεριλαμβανομένων των στρατιωτικών αρχών), πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω με ποιον τρόπο μπορεί να υπάρξει εγγύηση για την ακεραιότητα των διαβαθμισμένων πληροφοριών, των εμπιστευτικών επιχειρηματικών δεδομένων, των πληροφοριών που σχετίζονται με ποινικές έρευνες, καθώς και για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

4.4.2. Συστάσεις:

- (1) Για λόγους ασφάλειας δικαίου για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, προτείνεται οποιοσδήποτε μηχανισμός αποσκοπεί στη διασυνοριακή ανταλλαγή δεδομένων από διάφορες υφιστάμενες βάσεις δεδομένων να υπαχθεί σε σαφές νομικό πλαίσιο με βάση την αρχή της «ανάγκης γνώσης», το οποίο θα ορίζει τουλάχιστον τη φύση των σχετικών δεδομένων, την ικανότητα των προμηθευτών δεδομένων, τους σκοπούς (και τις μεθόδους) της ανταλλαγής και τους δυνητικούς αποδέκτες των δεδομένων, αλλά και θα ενσωματώνει τις αναγκαίες εγγυήσεις όσον αφορά την εμπιστευτικότητα και την ασφάλεια (ορισμένων) δεδομένων και την προστασία των προσωπικών δεδομένων, ανάλογα με την περίπτωση και λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων νομικών διατάξεων και επιχειρησιακών συστημάτων σε επίπεδο ΕΕ.
- (2) Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για στρατιωτικούς σκοπούς, καθώς και για σκοπούς κρατικής ασφάλειας και εφαρμογής της ποινικής νομοθεσίας, επί του παρόντος παραμένει εκτός του γενικού νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων. Ωστόσο, η προστασία των δεδομένων μπορεί να προβλεφθεί κατά περίπτωση σε ειδικές νομικές πράξεις στους λόγω τομείς, σε επίπεδο τόσο Κοινότητας όσο και κράτους μέλους¹⁴. Κατά συνέπεια, θα απαιτηθούν πρόσθετες διασφαλίσεις στην περίπτωση που θα εξεταστεί το ενδεχόμενο ανταλλαγής προσωπικών δεδομένων μεταξύ αρχών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την προστασία των δεδομένων (π.χ. αλιευτικές αρχές) και αρχών που (επί του παρόντος) δεν εμπίπτουν στο εν λόγω πεδίο εφαρμογής (π.χ. στρατιωτικές αρχές, αρχές κρατικής ασφάλειας).

¹⁴ Απόφαση πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τυγχάνουν επεξεργασίας στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, ΕΕ L 350 της 30.12.2008, σ. 60.

5. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Οι κατευθυντήριες αρχές για την ανάπτυξη ενός κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ, όπως εξηγήθηκε παραπάνω, αποσκοπούν να δώσουν το έναυσμα για μια διαδικασία προβληματισμού σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών. Οι εργασίες αυτές θα χρειαστεί να συμπεριλάβουν όλες τις κοινότητες χρηστών, ώστε να προσδιοριστούν σαφώς οι ανάγκες τους και οι πολιτικές επιλογές που είναι αναγκαίες για την κάλυψη των αναγκών αυτών. Για το σκοπό αυτό, οι υπηρεσίες της Επιτροπής συνεργάζονται με την Ομάδα Σοφών Συντακτών του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας στο πλαίσιο της εντολής που έχουν λάβει να συντάξουν έκθεση για τη θαλάσσια επιτήρηση.

Προτείνεται, στο πλαίσιο αυτό, να καθιερωθεί μόνιμη και συγκροτημένη συνεργασία μεταξύ διαφόρων φορέων της ΕΕ από τον πολιτικό και στρατιωτικό τομέα των κρατών μελών με σκοπό την εξεύρεση καινοτόμων λύσεων εντός του δεδομένου νομικού πλαισίου. Ο συντονισμός αυτός θα μπορούσε να συμβάλει στη βελτίωση της διαλειτουργικότητας και των δυνατοτήτων σύνδεσης μεταξύ υφιστάμενων πολιτικών και στρατιωτικών συστημάτων.

Προτείνεται οι εργασίες ανάπτυξης του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο της ομάδας εμπειρογνομόνων των κρατών μελών για την ενοποίηση της θαλάσσιας επιτήρησης της Επιτροπής, με τρόπο που να συμβαδίζουν με άλλες τρέχουσες εργασίες σε τομεακές ομάδες και επιτροπές στο πλαίσιο των αντιστοίχων αρμοδιοτήτων τους. Ειδικότερα, η ομάδα αυτή θα ασχοληθεί με την αρχιτεκτονική του συστήματος για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων τομεακών συστημάτων, λαμβάνοντας υπόψη τα υφιστάμενα νομικά πλαίσια και εξετάζοντας τους διαδικαστικούς και τεχνολογικούς φραγμούς στην ανταλλαγή πληροφοριών.

Η οικοδόμηση του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών δεν πρέπει με κανένα τρόπο να παρεμποδίσει την ανάπτυξη των υφιστάμενων και προγραμματισμένων τομεακών πληροφοριακών συστημάτων, ούτε την εξέλιξή τους, αρκεί να ληφθεί υπόψη η ανάγκη διαλειτουργικότητας που θα επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών με άλλα σχετικά συστήματα.

Ακολουθώντας επαναληπτική προσέγγιση, οι κατευθυντήριες αρχές μπορούν να αναθεωρηθούν, ιδίως ανάλογα με το αποτέλεσμα των ακόλουθων τριών έργων, τα οποία θα υλοποιηθούν με στόχο την αξιολόγηση της ικανότητας χρηστών από διαφορετικά κράτη μέλη και κοινότητες χρηστών να ανταλλάσσουν πληροφορίες:

- (1) Πιλοτικό έργο ενοποίησης της θαλάσσιας επιτήρησης στη Μεσόγειο θάλασσα και τις προσβάσεις της από τον Ατλαντικό¹⁵. Σκοπός του έργου αυτού, διάρκειας δύο ετών, είναι ο έλεγχος της ικανότητας των έξι κρατών μελών της περιοχής να πραγματοποιήσουν ανταλλαγές πληροφοριών επιτήρησης σχετικά με διασυνοριακούς ελέγχους, καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ναρκωτικών, καταπολέμηση της τρομοκρατίας, καταπολέμηση του λαθρεμπορίου παράνομων εμπορευμάτων και πρόληψη της θαλάσσιας ρύπανσης. Το έργο αναμένεται να αρχίσει στο τέλος του 2009.

¹⁵ Πρόσκληση υποβολής προτάσεων MARE/2008/13

- (2) Πιλοτικό έργο ενοποίησης της θαλάσσιας επιτήρησης στις θαλάσσιες λεκάνες της Βόρειας Ευρώπης¹⁶ με παρόμοιους στόχους και διάρκεια όπως το προαναφερθέν πιλοτικό έργο για τη Μεσόγειο Θάλασσα.
- (3) Βάσει του προγράμματος εργασίας για το 2010 του 7ου Προγράμματος Πλαισίου Έρευνας και Ανάπτυξης (θεματικός τομέας ασφαλείας), δημοσιεύθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για ένα πρόγραμμα επίδειξης που αποσκοπεί στη μεγάλης κλίμακας ενοποίηση, επικύρωση και επίδειξη μιας καθολικής λύσης (σύστημα συστημάτων) για την επιτήρηση των θαλάσσιων συνόρων. Τα κυριότερα θέματα που καλύπτονται είναι ο εντοπισμός μικρών αεροσκαφών, η συγχώνευση πληροφοριών για τον εντοπισμό ανωμαλιών, η διαλειτουργικότητα και το προσιτό κόστος. Η λύση θα δοκιμαστεί σε μια επιλεγμένη περιοχή των εξωτερικών θαλάσσιων συνόρων και θα δείξει - από τεχνική άποψη - την πορεία για την ανάπτυξη του κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών για τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ. Επιπλέον, στο πλαίσιο του θεματικού τομέα «Διάστημα» του 7^{ου} ΠΠ, δημοσιεύθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για την ανάπτυξη προ-επιχειρησιακών υπηρεσιών GMES για τη θαλάσσια επιτήρηση.

Κατάλογος πρόσθετων κοινοτικών πρωτοβουλιών που σχετίζονται με την ενοποίηση της θαλάσσιας επιτήρησης περιλαμβάνεται σε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα ανακοίνωση.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση στη θαλάσσια επιτήρηση θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των αρχών που είναι αρμόδιες για θαλάσσιες δραστηριότητες, θέτοντας στη διάθεσή τους περισσότερα εργαλεία και περισσότερες πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την επιτέλεση των καθηκόντων τους. Αυτό θα οδηγήσει σε πιο αποδοτικές επιχειρήσεις και μειωμένο λειτουργικό κόστος. Οι δυνητικές οικονομίες σε επίπεδο ΕΕ είναι σημαντικές, δεδομένης της αυξανόμενης ανάγκης εντοπισμού, προσδιορισμού, παρακολούθησης και ανάσχεσης, μεταξύ άλλων, της παράνομης μετανάστευσης, της παράνομης αλιείας, καθώς και πρόληψης των ατυχημάτων στη θάλασσα, προστασίας του περιβάλλοντος και διευκόλυνσης του εμπορίου. Τα οφέλη που θα προκύψουν από τη διαδικασία αυτή θα επηρεάσουν θετικά την εθνική ασφάλεια, τη θαλάσσια ασφάλεια και προστασία, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τον συνοριακό έλεγχο και, γενικότερα, την επιβολή του νόμου.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών:

- Να στηρίζουν τους στόχους που παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση,
- Να υποστηρίζουν την προτεινόμενη προσέγγιση στο πλαίσιο των αντίστοιχων τομέων αρμοδιότητάς τους.

¹⁶ Πρόσκληση υποβολής προτάσεων MARE/2009/41